

Lapszemle

2009. 32. hét

Él a banki önkorlátozás

Augusztus elsejétől jelentősen szűkül a bankok mozgásterére az ügyfelekkel kötött szerződések egyoldalú módosításában. A honi hitelintézeti szektor és a miniszterelnök között nemrég kötött megállapodás azonban ezt a változást is felülírta: a bankok vállalták, hogy két hónapig nem nyúlnak a szerződésekben foglalt feltételekhez. A jogszabályt nem mindenki értelmezi egyértelműen, sokan csak a hitelszerződésekre értik a korlátozást. Az utolsó lehetőséget kihasználva több bank számos szolgáltatás díját megemelte augusztus elsejével. A PSZÁF-hoz és a Gazdasági Versenyhivatalhoz folyamatosan érkeznek a panaszok. - A GVH egyelőre fokozott készenlétben áll - fogalmazott Mihálovits András szóvivő, s jelezte, a jövőben még az eddigieknél is alaposabban szondázzák a piacot. A hozzájuk érkező panaszok jelentős része ugyancsak a banki hitelszerződések egyoldalú módosításához kapcsolódik, jóllehet, szép számban érkeznek fogyasztói kifogások a befektetésekre ígért hozamok elmaradásával kapcsolatban is. A kereskedelmi bankok még ma is egyeztetnek arról, milyen közös álláspontot képviseljenek az MNB által elkészített, a felelős hitelezés erősítése és a lakossági devizahitelezéssel kapcsolatos kockázatok mérséklését célzó önszabályozó viselkedési kódex szövegtervezetével kapcsolatban. Pénzügyi szakértők szerint az üzletpolitikai céloktól eltérő szabályokat egységesíteni képtelenség, mert azt a Gazdasági Versenyhivatal versenytörvénybe ütköző megállapodásként értékelné. A Napi Gazdaság információja szerint a GVH már jelezte is a jegybanknak, hogy az önkorlátozó megállapodást a verseny korlátozásaként kezelné. E tekintetben nem hatja meg a versenyhivatalt az a tény, hogy a jegybank és a bankok célja a fórum létrehozásával a felelős hitelezés erősítése volt: a lakosság túlzott eladósodásának megakadályozása, az ország és a lakosság devizakitettségeinek csökkentése. (augusztus 1. Népszava 1+10.o., augusztus 3. Késik a banki válasz Napi Gazdaság 1+6+7.o.)

Visszavonulót fújt a CIB Bank pénteken...

Visszavonulót fújt a CIB Bank még az augusztus 1-jei határidő előtt. A pénzügyet közölte: egyelőre nem emeli a folyószámla-vezetés költségeit, mert Bajnai Gordon kormányfő erre kérte a bankokat. Több pénzügyet viszont sietett az áremeléssel. Civil szervezetek a Gazdasági Versenyhivatalhoz kívánnak fordulni, mert a hazai bankoknál ez ügyben a kartelltörvény megsértését vélik felfedezni. (augusztus 2. Vasárnapi Hírek 18.o.)

Szankcionált népbutítás

A tizenkét éve tevékenykedő Országos Rádió és Televíziótestület legutóbb a két nagy kereskedelmi televíziót, az RTL Klubot és a Tv2-t ítélte fél-fél napos elsötétítésre. A Magyar Hírlap összeállításában górcső alá vette az adások miatti büntetéseket, a legnagyobb port felkavaró ügyeket. Az ORTT nem tud eljárni a telefonos nyereményjátékokkal kapcsolatos panaszok ügyében. Többen sérelmezték, hogy akkor is számláztak díjat a nyereményjátékot tárcsázó nézőnek, amikor végül nem jutott adásba. Hogyha többször próbálkozott, akkor többször számlázták ki neki bizonyos összeget. Az ilyen panaszokat az ORTT a hírközlési fogyasztói jogok képviselőjének küldi meg, illetve, ha a nézőket nem tájékoztatták a kapcsolási díj létéről, a Gazdasági Versenyhivatalhoz fordul, és az eljárást indít a fogyasztók megtévesztése miatt. A GVH korábban már lefolytatott egy általános jellegű vizsgálatot az ügyben, és ennek eredményeként kötelezte a telefonos nyereményjátékokat szervezőket, hogy a televízió honlapján tegyék közzé a részvételi

feltételekről és a díjakról szóló tájékoztatást. Ez a kötelezés nem bizonyult hatékonynak, azóta is rendre érkeznek hasonló panaszok az ORTT-hez. (*Magyar Hírlap 5.o.*)

Mindenki felelős

Ötvenezer forintba büntette a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság a botrányos minősége miatt perelt Király utcai Central Passage építetőjét, a Fadesa Zrt.-t. A lakók által felkért szakértő megállapította, hogy a ház egyes részei, például a gondatlanul szerelt üvegtetők már a közeljövőben életveszélyessé válhatnak. A luxusáron elkelt lakások negyedosztályú anyagok felhasználásával készültek. A Fadesa rosszul szigetelte az alapokat, így a hatalmas komplexumot tartó elemek hamar előregednek, és az épület élettartama negyven százalékkal csökkenhet. (augusztus 1. *Magyar Hírlap 14.o.*)

A nap idézete

A jelenleginél magasabb vagyoni biztosítékra köteleznék az utazási irodákat a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége. A szervezet szerint ugyanis napjainkban az engedéllyel rendelkező utazási irodák sem jelentenek teljes biztosítékot az utasok számára. Csak új szabályok garantálhatják, hogy a turisták ne maradjanak napokig bizonytalanságban külföldön. A fogyasztókat biztosítani kell arról, ha befizették az utazás árát, de nem tudtak elmenni az utazási vállalkozás hibájából, akkor megfelelő módon kártalanítják őket. - A jogalkotó növelje meg az utazási irodák vagyoni biztosítékának mértékét vagy hozzon megfelelő biztosítási szabályokat a fogyasztók érdekében - javasolta Kovács Krisztina, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége szóvivője. (augusztus 4. *Napi Gazdaság 16.o.*, **Nincs elegendő biztosíték Világ gazdaság 2.o.**, **Fogyasztóvédők az utasokért Népszava 4.o.**)

Bírságok: közzétett mértékek

A PSZÁF bírságot kiszabó intézkedései átláthatósága, illetve az intézkedések, valamint az ugyancsak nyilvánosságra hozott szankcionálási politikai elveinek megvalósulási összhangja értékelésének érdekében közzétette az általa jelenleg kiszabható bírságok összegszerű kereteit. A felügyelet honlapján megtekinthető táblázatok természetesen nem tartalmazzák, hogy egy-egy intézményt pontosan miért sújthatnák ilyen szankcióval. A bírság lehet törvényi, de piacfelügyeleti, fogyasztóvédelmi, mulasztási és személyi is. (*Napi Gazdaság 7.o.*)

Nem cenzúrázza a GVH a banki kódexet

A Gazdaság Versenyhivatal (GVH) végleges álláspontját csak azután tudja kialakítani, hogy összeállt a kódex, jelenlegi információi alapján azonban nem tartja a versenytörvénybe ütközőnek a devizaalapú hitelezést korlátozó kódexet - derül ki a GVH közleményéből. Mint arról korábban beszámoltunk: a bankok a Magyar Nemzeti Bankkal (MNB) közösen dolgoznak egy olyan önszabályozó kódexen, amelynek célja a felelős hitelezés erősítése és a lakossági devizahitelezéssel kapcsolatos kockázatok mérséklése. Az MNB egy hónapja küldte el a pénzintézeteknek véleményezésre saját tervezetét. Ebben többek között az szerepel, hogy a forintalapú jelzáloghiteleknél a hitelfedezethez viszonyított arányt 70, míg a devizahitelek esetében 50 százalékban maximálnák, a törlesztőrészlet pedig a forint kölcsönöknél nem haladhatná meg az ügyfél igazolt havi nettó jövedelmének 30, míg a devizahiteleknél a 15 százalékát. A bankok hétfőn reagáltak a jegybank javaslataira. Bár egyelőre sem a Magyar Bankszövetségnél, sem az MNB-nél nem kívánták elárulni, miként vélekednek a pénzintézetek az elképzelésekről, annyi azonban már

korábban kiszivárgott, hogy túl szigorúnak találják a korlátokat. Az álláspontok azonban vélhetően nincsenek túl messze egymástól, a jegybank sajtóosztályán ugyanis annyit elárultak, hogy folytatják az egyeztetéseket. Márpedig az MNB korábban határozottan kijelentette: ha nem sikerül megállapodnia a bankokkal, akkor felkéri a kormányt, alkosson törvényt a lakossági devizaalapú hitelezés szabályozására. (H. B.)

(Népszabadság, 2009. augusztus 5., szerda, 19. oldal)

Tizenötmillió forintra bírságolták a K&H Bankot

Folyószámla. Tizenötmillió forintos bírságot szabott ki a K&H Bankra a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) - áll a nemrég kinevezett felügyeleti elnök, Farkas Ádám által aláírt határozatban. A felügyelet a bírság mellett kötelezte a bankot a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény rendelkezéseinek a betartására is. A PSZÁF egy ügyfél bejelentése nyomán ellenőrzést indított a banknál, hogy megállapítsa, a K&H a forintalapú folyószámla megnyitásakor a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt-e el. A bejelentést tett ügyfél meghatalmazást adott a banknál értékpapírok eladására. Az ügyintéző észlelte, hogy az ügyfélnek nincs aktív forintalapú folyószámlája, ezért előzetes kérelem nélkül nyitott egy folyószámlát a részére, s később lezárta. A PSZÁF megállapította: az adott folyószámla megnyitásakor a bank nem a belső utasításokban és eljárási rendekben meghatározottaknak megfelelő gondossággal járt el, s megsértette a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben szereplő jogszabályi rendelkezéseket.

VG

(Világgazdaság, 2009. augusztus 5., szerda, 10. oldal)

Ki a ludas a pénztári számlák ügyében?

A felügyelet csak utólag ellenőrzi, hogy a pénzügyi vállalkozások programjai megfelelők-e

Régóta vita tárgya, mi lehet az oka annak, hogy a tagok és a munkaadók befizetései csak hónapok múltán jelennek meg a magánnyugdíjpénztárak számláin. Az Erste nyugdíjpénztárának felfüggesztése kapcsán úgy tűnik, hogy megvan a megoldás.

JAKUBÁSZ TAMÁS

Sok magánnyugdíjpénztár-tag megdöbbenve olvasgatta nemrégiben azokat az értesítőket, amelyeket pénztárunk küldött nekik a befektetéseikről és az őket megillető hozamról. A levelek ugyanis számos esetben nem tartalmazták a tavaly tagdíjként befizetett összegeket. Többen arra gyanakodtak, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) nem utalta át ezeket a pénzeket, míg mások attól tartottak: munkáltatójuk nem rótta le utánuk a magánnyugdíj-pénztári tagdíjat. Az adóhatóságnál rögzítették: az APEH nem késlekedett. Mint közölték, a hivatal először a dolgozók tagdíjait kapja meg a munkáltatóktól. Az összegeket egy napon belül továbbítják a magánnyugdíjpénztáraknak. A tagdíjak átutalását követően érkeznek meg az APEH-hoz a munkáltatók által készített, dolgozóik tagdíjairól szóló adóbevallások. Az iratokat az adóhatóság szintén eljuttatja a pénztárakhoz, amelyek ezután láthatnak hozzá az adatok feldolgozásához. Miután utóbbi feladattal a kasszák végeztek, akkor írják jóvá a tagdíjakat a tagok számláin. Ám megtörténhet, hogy az adóhatóság hibás adatokat észlel a munkáltatók bevallásaiban. Ilyenkor a

polgárok forintjai csak akkor kerülhetnek fel a számláikra, ha a munkaadó kijavítja az alkalmazottjának befizetéséről szóló pontatlan bevallását. Az APEH-nál hangsúlyozták: a tagdíjak minden esetben a pénztárak számláján vannak, és nem a hivatalnál. Szakértői berkekben azonban az a hír terjedt el, hogy a magánnyugdíjpénztárak könyvelési, nyilvántartási rendszerei finoman szólva sem tökéletesek. Egyesek ezzel magyarázzák, hogy a tagok befizetései csak hónapok múltán jelennek meg a számlákon. Ezt a gyanút erősítette meg a napokban a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) döntése. A hatóság ugyanis tagfelvételi zárlatot rendelt el az Erste Önkéntes és Magánnyugdíjpénztárnál. A szigorú döntés oka az volt, hogy a kasszák informatikai rendszerei nem képesek a tagok befizetéseit pontosan nyilvántartani, s velük a pénztár így nem tud elszámolni. A PSZÁF megállapította: az Erste pénztára idén tagdíjbevallást még nem dolgozott fel, és befizetést sem könyvelt le az ügyfelek számláira. A kassza a hozzá beérkező összegeket függőszámlán tartja. Ezen pillanatnyilag már ötmilliárd forintnál is több van. Mindez a felügyelet szerint súlyos működési kockázatot jelent, ráadásul sérti a tagok érdekeit. Főként, mert a befizetéseket az Erste pénztára nem a tagok által kiválasztott formában fektette be. Emellett azok, akik most hagyják ott ezt a kasszát, kárt is szenvedhetnek. Az Erste pénztára az év elején üzemelte be az új informatikai rendszerét. Szakemberek szerint fel kell tenni a kérdést: miképpen lehetséges, hogy a kasszánál olyan számítástechnikai megoldást használnak, amely tulajdonképpen nem működik? A hozzáértők ez ügyben a felügyelet felelősségét is firtatják. A kritikára a PSZÁF szóvivője reagált lapunknak. Binder István leszögezte: a hatóságnak nem kell előzetesen engedélyeznie az új programok üzembe helyezését, a pénztáraknak a jogszabály szerint még csak be sem kell jelenteniük informatikai rendszerük változását. - A felügyelet feladata nem számítástechnikai programok előzetes engedélyezése, hanem a pénzügyi szféra ellenőrzése. Ám ha a nyilvántartási rendszer hibája a tagok biztonságát kockáztatja, a felügyelet azonnal fellép, mint a mostani esetben is - rögzítette a szóvivő. A felfüggesztéssel kapcsolatban közleményt adott ki az Erste Nyugdíjpénztár. Közölték: az új számítástechnikai rendszert a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében vezették be. Emellett hangsúlyozták, hogy a tagok befizetései és megtakarításai biztonságban vannak, s a felügyelet által kért intézkedések egy részét már meg is tették. A kassza továbbá arra törekszik, hogy legkésőbb e hónap utolsó hetére minden területen megfeleljen a PSZÁF elvárásainak. Az ügyben szeretnénk volna megtudni a Stabilitás Pénztárszövetség álláspontját is, ám ott lapzártánkig nem álltak rendelkezésünkre.

(Magyar Nemzet, 2009. augusztus 5., szerda, 11. oldal)

Bankváltás a hitelpiacon

A GVH a közelmúltban több vizsgálatot is folytatott a lakossági hitelezés területén. Ezek során olyan piaci jeleket észlelt, amelyek alapján valószínűsíthetőnek tűnt, hogy ezen a piacon a hatásos verseny előtt komoly akadályok állnak, ami a fogyasztók számára magasabb díjakban, kedvezőtlenebb feltételekben jelentkezik. A szerződésmódosítások esetén jellemzően a hitelek kiváltásával, lejárat előtti visszafizetésével kapcsolatos díjakat változtattak meg a bankok, ami megnehezíti, költségesebbé teszi a fogyasztók számára, hogy bankot váltsanak. A több bank által is kötelezettségvállalások keretében visszavont módosítások nyomán összességében többmilliárdos nagyságrendű összeget kaptak vissza fogyasztók tízezrei. A hitelkiváltással kapcsolatos kérdések feltérképezése érdekében a GVH 2007-ben ágazati vizsgálatot indított bizonyos banki termékek közti váltás vizsgálatára. A versenyhivatal megállapításai szerint a váltással kapcsolatos nehézségek következtében a hitelpiacon a jellemzően hosszú távú szerződéses kapcsolatokban jelentős aszimmetria figyelhető meg a szolgáltatók javára. A GVH már az ágazati vizsgálat jelentésének közzétételét megelőzően több fórumon jelezte, hogy a piac megfelelő működése érdekében bizonyos szabályok módosításra szorulnak. A versenyhivatal a szabályozási változások kiemelt elemének tekintette az egyoldalú szerződésmódosítások gyakorlatának helyes mederbe terelését. A szabályozás pontosítása érdekében fogadta el az Országgyűlés a Hpt. módosítását 2009 tavaszán. A törvénymódosítás fő elemei az ingyenes kilépés biztosítása kedvezőtlen módosítás esetén, a változó kamatozás előnyben részesítése, valamint a módosítások okainak egyértelmű meghatározása voltak.

(július 6. *Napi Gazdaság* 8.o.)

„Könyvesek” ösztűzben

Kartellgyanúba keveredett a Pécsi Direkt Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a Líra Könyv Zrt., a Libri Könyvkereskedelmi Kft. és a Bookline.hu Nyrt. A cégek ellen versenyfelügyeleti eljárást indított a Gazdasági Versenyhivatal. A versenyhatósághoz érkezett bejelentés szerint a vállalkozások túlságosan magas bizományosi jutalékot kötnek ki a szerződéseikben. Ám úgy néz ki, a megállapodásaik ezen túlmenően is aggályosak versenyjogi szempontból. Például némely szerződések tartalmazzák a legnagyobb kedvezmény elvének kikötését, valamint azt is, hogy új könyveknél a kereskedők hat hónapig nem változtathatnak az áron. A hatóság az eljárásban fel kívánja tárni a kiadók és a kereskedők közötti szerződéses kapcsolatok rendszerét, s azt, miként alakítják a megállapodásokat, és azok miért tartalmazzák a versenyjogilag kifogásolható pontokat. A GVH áprilisban rajtaütésszerű helyszíni szemlét tartott a Konsept-H Kft.-nél, a Műszaki Könyvkiadónál, a Nemzeti Tankönyvkiadónál és a School Bt.-nél, mert feltételezése szerint összejátszottak az Oktatási Minisztérium által a fogyatékos tanulók tankönyveinek kifejlesztésére 2001 májusában kiírt tenderén. A Nemzeti Tankönyvkiadó másfajta magatartása is szemet szűrt mostanában a GVH-nak. Június elején azért indult eljárás a vállalkozás ellen, mert megsérthette az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmát. (*Világgazdaság* 2.o.)

Hatósági intő a UPC-nek

Elmarasztalta a Nemzeti Hírközlési Hatóság a UPC internetszolgáltót, mert korlátozta egy hazai fájlcsere hálózat, az Elite Hub fel- és letöltési lehetőségét. A felhasználók panaszai szerint a UPC sem a szerződéskötéskor, sem a hirdetésekben nem tájékoztatja az ügyfeleket arról, hogy korlátozást alkalmaz. (*Magyar Nemzet* 10.o.)

A nap idézete

A Kánikula II. fogyasztóvédelmi akciósorozaton minden ötödik vizsgált esetben bírságoltak az ellenőrök - jelentette be Molnár Csaba kancelláriaminiszter. Az ellenőrzés-sorozat során összesen 850 millió forint bírságot szabtak ki a szabálytalankodókra. A július 31-én zárult ellenőrzés-sorozat egy hónapos időtartama alatt 11 hatóság emberei végeztek összehangolt vizsgálatot a fogyasztók érdekében. A fogyasztóvédők 32 ezer ellenőrzést tartottak, ebből hatezer esetben szabtak ki szabályszegés miatt bírságot. (augusztus 7. *Napi Gazdaság* 20.o., **Kánikula II.: 850 milliós bírság Világgazdaság** 2.o., **Hatezer szabálytalanságra bukkantak a fogyasztóvédők Népszabadság** 15.o.)